THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
THE HEBREW JOURNAL
PUBLISHED BY
JOURNAL PRESS, LIMITED
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
542 DUNDAS ST. WEST. Telephone Trinity 6830-6831
M. Clavir, Pres. and Gen. Mgr.
Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O., Toronto, January 22nd, 1913
Subscription Rates: $6 PER YEAR $3.50 SIX MONTHS
Single Copy—3 cents

די פאליטישע וואך

דער טומעל פון די לעצטע עטליכע טעג ארום דער פראגע פון רוסישען האנדעל איז שוין ענדליך א פארענדיגטער. און פארענדיגט האט עס די פעדעראלע רעגיערונג אונזערע.

קאנאדע אנטזאגט זיך צו האנדלען מיט רוסלאנד — דאס איז געווען דער אינהאלט פון דער פרעס־ידיעה, וואס עס האט ארויסגעגעבען האנארייבל עדמאנד ב. רייקמאן, מיניסטער פון "נײשאנעל רעוועניו". א ידיעה וואס האט דערקלערט, אז זאפארט ווערט פארבאטען יעטווידער רוסישער אימפארט.

עס האט ניט געהאלפען דער פארשלאג פון א צען מיליאן דאלארדיגע באשטעלונג. עס האט אויך ניט געהאלפען דאס, וואס די צוויי פרעזידענטען פון די צוויי גרעסטע פארם־מאשינען פאבריקען זענען ארויסגעקומען פאר דעם — דער ארדער־אין־קאונסיל איז ארויסגעגעבען געווארען, און עס ווערט אויך אנגעגעבען די אורזאכע. ליינען מיר אינ'ם ארדער: —

"די רעגיערונג איז איבערצייגט, אז עס איז פאראן געצוואונגענע ארבייט ביים שניידען און טראנספארטירען געהילץ, ביים גראבען קוילען, אז די פאליטישע ארעסטירטע ווערען עקספלואטירט, און אז די גאנצע זאך איז אין קאנטראל פון דער קאמוניסטישער רעגיערונג, וועלכע רעגולירט די ארבייטס־באדינגונגען, און זוכט עס ארויפצוצווינגען אויף דער גאנצער וועלט. עס איז דער קאמוניזם, דער גלויבען אין דעם און די רעזולטאטען, געגען וועלכען מיר זענען אלס לאנד, און מוזען זיך אפזאגען פון שטיצען עס דורך אן אויסטויש פון האנדעל".

די דיפלאמאטישע פארבינדונגען מיט רוסלאנד זענען שוין לאנג אפגעבראכען געווארען, דאס איז נאך געשען בשעת מיר האבען געהאט די ליבעראלע מעקענזי קינג רעגיערונג. און יעצט האט די קאנסערוואטיווע בענעט רעגיערונג עס פארענדיגט אויך מיט איבעררייסען אויפ'ן האנדעלס־געביעט, כאטש דער האנדעל מיט רוסלאנד איז געווען א גאנץ קליינער אין די לעצטע עטליכע יאר.

די מיינונג אין דער קאנאדער האנדעלס און אינדוסטריעלער וועלט איז געווען צוטיילט. עס זענען געווען אי אנהענגער און אי געגנער פון האנדעל מיט רוסלאנד. עס האט אבער געזיגט די שרעק פאר'ן קאמוניזם. דאס האט איבערגעוואויגען די וואג־שאל אפילו פון די פראפיטען וואס גרעסערע און פארצווייגטע האנדעלס־פארבינדונגען וואלטען געקענט געבען.

האנדעל און פאליטיק — ביי מער ווי איין געלעגענהייט איז עס צוזאמענגעמישט. און אין די מערסטע פאלען דיקטירט דער האנדעל די פאליטיק, און אפילו די שרעק פאר'ן קאמוניזם וואלט יעצט ביי אונז אין קאנאדע ניט באוויזען צו נעמען די באשטימטע שטעלונג, ווען עס וואלט ניט צוזאמענגעפאלען מיט באשטימטע האנדעלס־אינטערעסען, וועלכע זענען אויך געגנעריש.

האנדעל און פאליטיק גייט יעצט האנט אין האנט ניט נאר ביי אונז אין לאנד, נאר עס איז אויך דער הערשענדער מאטיוו איבער דער גאנצער וועלט, און ניט וועניג פארשארפט עס די אנגעצויגענקייט צווישען לאנד און לאנד, מלוכה און מלוכה.

אפילו צווישען אזעלכע צוויי פריינטליכע לענדער ווי ענגלאנד און די פאראייניגטע שטאטען, שפיעלט יעצט די האנדעלס־קאנקורענץ א גרויסע ראליע, זאגאר א באשטימטע ראליע צוליעב דעם ארגענטינער מארק.

און דאס קאפיטעל ארגענטינע איז גאנץ אינטערעסאנט.

פאר דער מלחמה האט ענגלאנד געהאט פאר זיך דעם גאנצען מארק דארטען. ענגלישע סחורות זענען דארטען פארקויפט געווארען מער ווי אלע אנדערע.

איז געקומען די וועלט־מלחמה און האט א סך זאכען געענדערט. אמעריקע האט אנגעהויבען צו שפיעלען די ערשטע פידעל אין דער וועלט, און אמעריקע'ס האנדעל איז אויך אויסגעוואקסען אין ארגענטינע.

פארשטייט זיך, אז עס קומט ניט פאר אזוי גלאט, אז א שטילער קאמף קומט פאר ארום דעם. און ניט איין נאטע וועט נאך געשיקט ווערען פון וואשינגטאן קיין לאנדאן, און פון לאנדאן קיין וואשינגטאן, און ניט וועניג פאליטישע וואלקענס וועלען נאך זיין — און אלעס צוליעב דעם ארגענטינער האנדעל.

איז דער דאזיגער קאמף דערווייל נאך א שטילער. דערפאר אבער איז דער האנדעלס־קאנקורענץ קאמף צווישען די פארשידענע אייראפייאישע מלוכות שוין גאר ניט געווען קיין שטילער. און ערשט לעצטע וואך איז פארגעקומען דער פינאל, ווען אינ'ם פראנצויזישען אויסלענדישען מיניסטעריום האבען זעכצען אייראפייאישע מלוכות אונטערגעשריעבען דעם אקט, וואס פארפליכטעט די אונטערשרייבער נאכצוקומען געוויסע פונקטען מכח דעם ווייץ־עקספארט און אימפארט, וואס איז א ברענענדע פראגע פאר די ווייץ־פראדוצירענדע לענדער.

פארהאנדלונגען אין פאריז זענען אויך פארגעקומען דורך ענגלאנד'ס ארייננמישונג צו שאפען א פלאטען פארשטענדניש צווישען איטאליע און פראנקרייך, און לויט די ערשטע באריכטען זאלען די אויסזיכטען זיין גלענצענדע פאר אזא פארשטענדניש.

רייט האנארייבל ארטור הענדערסאן, ענגלאנד'ס אויסערן מיניסטער, און רייט האנארייבל א. וו. אלעקסאנדער, ערשטער לארד פון דער ארמיראליטעט זענען עס געקומען קיין פאריז, אנצוקניפען די דאזיגע פארהאנדלונגען, וועלכע מען פארשפרעכט א דערפאלגרייכען אויסגאנג. אין דערהיים אבער, אין ענגלאנד גופא, איז די ארבייטער רעגיערונג ניט געווען אזוי דערפאלגרייך די גאנצע לעצטע וואך.

קודם כל די מאסלי שפאלטונג, און דאן דער דורכפאל ביים "טריידס דיספיוט ביל". ווען דאס דאזיגע געזעץ איז פארהאנדעלט געווארען אין א קאמיטעט־זיצונג, האבען די ליבעראלען געשטימט מיט די קאנסערוואטיווען, און אזוי אמענדירט דאס געזעץ, אז פאקטיש פארלירט די רעפארם יעדע באדייטונג.

פארשטייט זיך, אז דאס וועט פיעל שאדען בכלל צום לייבאר־ליבעראלען בונד.

פריים'עס פארזיכערונג

די פארזיכערונג פון אטוירני דזשענעראל פרייז, וועלכער האט דאנערשטאג דערקלערט אין דער לעגיסלאטור, אז ער וועט איבערגעבען צום סופעריטענדענט פון פארזיכערונג, די אלע בריעף און דאקומענטען, וועלכע האבען צו טאן מיט דיסקרימינאציעס געגען אידען, איז דער ערשטער זיג וואס איז אפגעהאלטען געווארען אין דער זאך. פון אפזאגען צו געבען אידען אויטאמאביל פארזיכערונג.

עס איז דער ערשטער זיג, אבער נאך ניט דער פולשטענדיגער נצחון, וואס קען נאר דערגרייכט ווערען, ווען די אידען וועלען באוואוסטזיניג פארזעצען דעם קאמף פאר גלייכבארעכטיגונג, ניט נאר אויפ'ן פאפיער, נאר אינ'ם לעבען, א גלייכבארעכטיגונג אן שום דיסקרימינאציעס.

ווי אזוי צוויי מיידלאך האבען געראטעוועט א נעקידנעפטען דאקטאר

די מערקווירדיגע דראמע וואס האט זיך אפגעשפיעלט אין דיטראיט.

א מערקווירדיגע דראמע האט זיך ניט לאנג צוריק אפגעשפיעלט אין דיטראיט, מישיגען, און א יונגער דאקטאר מיט צוויי מיידלאך זענען געווען די הויפט־העלדען פון א ספעקטאקעל, וואס דער ווילדסטער שונד־שרייבער קאן ניט אויסטראכטען, נאר דאס לעבען אליין קאן שאפען.

אין דעם „אינקוויירער" ווערט די־זע דראמע געשילדערט מיט אלע איינצעלהייטען. דריי איטאליענער, פראנק סעווינא, איגנאציא פערערי, און טשארלס פעקא, זענען געזעסען אין א צימער וואס איז געווען אנגעפילט מיט רויך און דארט האבען זיי אויסגעארבייט דעם פלאן צו קידנעפען דעם יונגען דאקטאר, פראנק ל. מעקפעיל. די דריי באנדיטען האבען דאן געקלאפט אין די גלעזלאך און ווען זיי זענען זיך צוגאנגען שכור'ע, האבען זיי געוואוסט אז דעם צווייטען אווענט דארפען זיי פאנגען זייער קרבן פון וועלכען זיי האבען ערוואַרטעט צו קריגען א סך אויסלייז־געלט.

עלף א זייגער אין אווענט האט דער דאקטאר געקראגען א טעלעפאן־קאל. א מאן אויף יענער זייט טעלעפאן האט איהם גערופען צו א קראנקער פרוי. אי־בערלאזענדיג זיין ווייב מיט די קינדער, איז דער דאקטאר אוועקגעפארען אין זיין אויטאמאביל צום אנגעגעבענעם אדרעס. ווען ער איז צוגעקומען צום הויז, זענען די דריי באנדיטען צוגעלאפען צו איהם און האבען מיט געלאדענע רעוואלווערען איהם געצוואונגען זיך אריינצוזעצען אין זייער קאר. אין 10 מינוט ארום האבען די באנדיטען שוין געהאט פארשלאסען זייער קרבן אין א צימער, נאכדעם ווי זיי האבען איהם געלאזט וויסען, אז זיי ערווארטען צו קריגען פון זיין פאמיליע 10 טויזענט דאלאר אויסלייז־געלט.

די באנדיטען האבען זייער קרבן געפרעגט צי ער פארמאגט אזוי פיעל געלט אדער צי ער ווייסט ניט אויב אימיצער פון זיינע פריינט וועט זיין אימשטאנד צו שיקען זיי דאס אויסלייז־געלט, כדי צו ראטעווען זיין לעבען. דר. מעקפעיל האט זיי געזאגט אז ער אליין איז אן ארימאן, נאר אז ער קאן א געוויזענעם רייכען אויטאמאביל־מאנופעקטשורער, וועלכער וואלט געקאנט איהם אויסלייזען פאר אזא גרויסער סומע. דאס איז די באנדיטען ניט געפעהלען געווארען. צוליגענדיג א רעוואלווער צו דעם דאקטאר'ס שטערען, האבען זיי איהם געצוואונגען צו שרייבען זיין פאטער א בריוועל וואס האט זיך געלייענט ווי פאלגט: —

"מיין טייערער פאטער:

"איך בין א געפאנגענער פון קידנעפערס, אויב דו וועסט זיי באלד ניט געבען פיער טויזענט דאלאר, וועלען זיי מיך פארשיקען אויף יענער וועלט. האב רחמנות אויף מיר און קריג דאס געלט וואס זיי פארלאנגען אזוי שנעל ווי מעגליך; זאלסט גאר ניט מעלדען וועגען דעם צו דער פאליציי, אויב מיין לעבען איז ביי דיר טייער".

נאכדעם ווי דער בריעף איז אוועקגעשיקט געווארען, האט איינער פון די באנדיטען, וועלכער האט איהם געהיט, פארשלאסען די טיר און איהם געזאגט, אז ער גייט ארונטער אין גאס כאפען א טרונק שנאפס. אזוי שנעל ווי דער באנדיט איז אוועק, איז דעם דאקטאר איינגעפאלען א פלאן. פון שטיקלאך פאפיער וואס ער האט געפונען אויף דער ערד, האט ער מיט טינט האנט אויסגעשניטען די בוכשטאבען: "העלפ" און האט זיי אויפגעקלעפט אויפ'ן פענסטער.

דעם צווייטען פריהמארגען זענען צוויי שוועסטער פון אן אפארטמענט וואס האט זיך געפונען אנטקעגענאיבער דעם פענסטער, אויפגעשטאנען, עסען ברעקפעסט. זיצענדיג ביים טיש, האבען זיי באמערקט דאס ווארט "העלפ" אויף דער שויב. זיי האבען אויך געזעהן ווי דער יונגער דאקטאר מאכט צו זיי א צייכען מיט'ן פינגער איבער'ן האלז. דערפון האבען זיי געדרונגען, אז דער דאקטאר איז אין געפאר און זיי האבען טעלעפאנירט צו דער פאליציי. צוויי פון די באנדיטען האבען דערווייל געהאלטען אן אפאינטמענט מיט דעם דאקטאר'ס פאטער, וועלכער האט זיי צוגעזאגט אז ער וועט העלפען שאפען דאס געלט. און דער דריטער, וועלכען זיי האבען איבערגעלאזט אלס שומר, איז געלעגען א שכור'ער אויפ'ן בעט פון דעם צימער אין וועלכען זייער קרבן האט זיך געפונען.

ווען די צוויי שוועסטער האבען טעלעפאנירט צו דער פאליציי, זענען דריי פאליסלייט געקומען צו דער הויז, אין וועלכער דער דאקטאר איז געווען געפאנגען. זיי האבען אנגעקלאפט אין דער טיר

(פארזעצונג אויף פיידזש 3)

דער געוואלדיגער פארשריט אויף איין פוס, וועלכע קאן ניט נאכשלעפען די צווייטע

פון מ. קאטץ

פאר דעם גריבלער אין סאציאלאגישע און פאליטיש עקאנאמישע פראגען מוז זיין זעהר שווער זיך צו פאנאנדערקלייבען אין די מאדערנע סאציאלע ערשיינונגען, אין וועלכע מיר געפינען אזא גרויסע סתירה.

נעהמען מיר די ענטוויקלונג פון וואשינעריע און די וויסענשאפטליכע ענטדעקונגען און ערפינדונגען, מיט וועלכע אונזער צייט איז אזוי רייך, קומט ארויס א פראגע, וואס ווארפט זיך יעדען אין די אויגען, ווען ער גיט נאר א טראכט וועגען דעם. דאס איז א פראגע, וועלכע איז שוין לאנג ניט קיין נייע, אבער טראגט ארויס וואס ווייטער אלץ בולט'ער, אלץ שארפער.

עס ווערען אויסגעפונען אלע בעסערע מאשינען, וועלכע פארבייטען מענשליכע ארבייט און פארפיעלפאכען די פראדוקטיוויטעט פון דער געזעלשאפט. דער רעזולטאט דערפון איז לייכטע ארבייט און בערייכערונג פון דער געזעלשאפט. רייך אין דער פיעלפאכקייט פון פראדוקטען און אין זייער מאסענהאפטיגקייט, טויזענדע מינים זאכען, וועגע וועלכע אונזערע עלטערען און אור־עלטערען האבען גאר קיין פארשטעלונג ניט געקענט האבען, ווערען איצט פראדוצירט פאר'ן מענשליכען געברויך. אן געשאפען ווערט אין אזעלכע מאסען יעדען טאג, וויפיעל מען האט ניט געקאנט אויפשאפען מיט יאהרען צוריק אין צייט פון א גאנצען חודש.

האט אבער די געזעלשאפט פראגרעסירט אויף דעם געביט פון פראדוקציאן און איז געבליבען הינטערשטעליג אויף דעם געביט פון דיסטריבוציאן, ד. ה. אהן דער פארטיילונג פון די פראדוקטען. ווארום ווען זי וואלט אויך פראגרעסירט אין דעריין, וואלט דאך ניט מעגליך געווען עס זאל זיין פאר פיעלע מיליאנען מענשען אזא מאנגעל און אזא נויט, וואס זיי קאנען צוקומען צו גענוסען פון די פראדוקטען, וועלכע עס ווערען געשאפען אין אזעלכע מאסען.

נאך ערגער דערפון, גראד וואס מעהר עס ווערט געשאפען און וואס לייכטער עס ווערט געשאפען, אלץ מעהר מוז עס פון צייט צו צייט ברענגען נויט און דחקות אלץ פאר גרעסערע מאסען פון דער באפעלקערונג. ווארום ווי אבלד אפ די קאנסומציאן איז קלענער פון דער פראדוקציאן מוז זיך דאך שוין אפשטעלען דאס פראדוקציאן, ווערט ארבייטסלאזיגקייט. און ארבייטסלאזיגקייט מאכט דאך נאך קלענער די מעגליכקייט צו גענוסען די פראדוקטען. בלייבט שוין ניט קיין צוועק צו פראדוצירען.

מוז מען דערפון ציהען דעם שלוס, אז כל זמן די געזעלשאפט וועט זיך ניט אונטערזאגען צו מאכען דעמזעלביגען פארשריט אין דער פארטיילונג פון פראדוקטען, אז פאר די אלע טהיילען פון דער געזעלשאפט זאל זיין צוגענגליך צו גענוסען פון זיי, וועט דער איינזייטיגער פארשריט אין קאנען פראדוצירען לייכט און אין מאסען, זיין א האלבע ברכה און א האלבע קללה. אדער ווי די גמרא זאגט: יצא שכרו בהפסדו. דער געווינס ווערט פארשלונגען פון דעם פארלוסט.

איז דער סאציאליזם, ווי עס שיינט, גערעכט, ווען ער פאדערט א גערעכטע פארטיילונג פון דעם וואס די געזעלשאפט פראדוצירט. איז ער טאקע גערעכט. אבער ווי פאדענטפערט מען דאס, וואס די מענשען האבען זיך אזוי באפעהיגט און אזוי ענטוויקעלט אין דאס שווערסטע און אזוי הינטערשטעליג געבליבען אין דאס גרינגסטע.

נאך אלעמען פאדערט זיך דאך א גרעסערע אנשטרענגונג אין ערפינדען מאשינען, אין ענטדעקען נאטור געזעצען, וועלכע ווערען אויסגענוצט פאר פראדוצירען, פאר שאפען זאכען, און מעהרער אנווענדונג פון כוחות און העכערע פעהיגקייטען פאדערען זיך פאר דערגרייכען עפישענסי, אין פראדוצירען, אלס עס וואלט זיך פאדערען פאר אויסארבייטען א פארניפטיגערע סיסטעם פון דיסטריבוציאן, פון איינטיילען דאס וואס עס ווערט פראדוצירט פאר דאס לעצטע פאדערט זיך דאך, אייגענשיינליך, נאר אביסעל מעהר איינזעהעניש, א שטארקערער געפיהל פון גערעכטיגקייט, אן אנערקענונג אז דאס איז א פראבלעם וואס מוז געלייזט ווערען און א פעסטער ווילען צו לייזען דאס דאזיגע פראבלעם.

נאטירליך איז דערויף פאראן אן ענטפער. דער ענטפער איז, אז פאר יענעם טהייל פון דער געזעלשאפט, אדער פאר יענעם קלאס, וועלכע האלט די מיטלען פון פראדוקציאן אין זיין רשות לוינט זיך ניט א גערעכטערע סיסטעם פון פארטיילונג. די קאפיטאנען פון אינדוסטריע קימערען זיך ניט, וואס דער פארשריט איז בלויז אויף דעם געביט פון פראדוקציאן, וואס גיט זיי גרויסע פראפיטען, פארקעהרט, זיי האבען טאקע דערפון הנאה, ווארום זיי לעבען אין וואוילטאג.

אמת ווי דאס איז, פאלגט דאך דערפון גופא ווידער אמאל א פראגע פאר דעם סאציאלאג. מילא, מיר וועלען שוין ניט ריידען פון דעם, וואס אגב אין גאנצען לוינט דאס אפילו פאר די קאפיטאנען פון דער אינדוסטריע אויך ניט. איין מאל קאנען די פראדוצירער ניט קאנסומירען דאס וואס ווערט אנגעשאפט, שטעלט זיך דאך אפ די פראדוקציאן, פון וועלכער זיי זיינען די פראפיטירער, ווערט א קריזיס. און ווען עס ווערט אן עקאנאמישער קריזיס פאלען דאך אויך קרבנות פון זיי. מען פארלירט קאפיטאלען און מענשען וואס זיינען געווען אויפ'ן פערד פאלען ארונטער. עס ווערט אונטערגעגראבען אפילו די זיכערקייט פון די זיכערע.

אבער, ווי געזאגט, שוין ניט ריידענדיג פון דעם, עס איז דאך בכלל ,ריידענדיג פון א ברייטערען שטאנדפונקט, אבסורד צו זאגען, אז פארשריט איז נאר א פראדוקט פון די אינדוסטריעלע קאפיטאנען, פון די פאבריקאנטען פון די באנקירען און פון די וועלכע מאכען פראפיטען פון פראדוקציע. ניט זיי זיינען די ערפינדער, די ענטדעקער און די שאפער פון עפישענסי.

דער פארשריט אפילו אויף דעם דאזיגען געביט, ווי פארשריט בכלל, קאן ניט צוגעשריבען ווערען אלס פאלגע בלויז פון דעם אדער יענעם עלעמענט. דאס איז א רעזולטאט פון א מאסע פארשיעדענע כחות אין דער מענשליכער געזעלשאפט, וועלכע ארבייטען אן פארשיידענע צווייגען פון לעבען. דאס איז דער סכום פון דער ארבייט פון פיעלע עלעמענטען און איז בכלל א פועל יוצא פון דער מענשהייטס שטרעבען צו פארגרינגערען, פארשעהנערען און באקוועמער נאכען דאס לעבען. דער וויסענשאפטסמאן, דער ערפינדער, דער ענטדעקער, דער פארשער איז ניט קיין פראפיטירער. יערענפאלס ניט אין דעם זינען ווי מיר געברויכען די באצייכענונג, ווען מיר ריידען פון דעם פינאנסיר, פון דעם אינדוסטריאליסט, פון דעם קאפיטאליסט.

געוואלט האב איך דאס ריידען וועגען דער שטייגענדער מורא אין אלע לענדער פון דער אינדוסטריאליזאציע, וועלכע סאוועט רוסלאנד זוכט צו פארווירקליכען אין ציין פון נאך עטליכע יאהר. עס איז אין אמת'ן ניט וויכטיג דעריין צו וועט דער משך פון פינף יאהר זיין גענוג פאר דער פארווירקליכונג אדער דאס וועט פארצויגען ווערען אויף נאך עטליכע יאהר."

סאוועט רוסלאנד מאכט אויסערגעוועהנליכע און כמעט אונמעגליכע אנשטרענגונגען צו אינדוסטריאליזירען רוסלאנד.

די מדינה זאל ניט נאר דערלאנגען אין געפוי פון מאשינעריע, אין דער עקספלואטירונג פון נאטור־אוצרות, און אין מאסען־פראדוקציאן די קאפיטאליסטישע לענדער, נאר זאל זיי זאגאר אריבעריאגען.

האבען אנפאנגס די אנדערע לענדער גערעכענט דאס פאר א באריהמעריי בלויז אין בעסטען אופן פאר א פאנטאזיע, זיי האבען גאנץ לאגיש גערעכנט, אז אן אפגעשטאנענקייט פון א האלבען יאהר הונדערט, אדער אפשר נאך אפגעשטאנענער, קאן ניט אנגעיאגט ווערען אין משך פון עטליכע יאהר.

אבער אין דער לעצטער צייט האבען

(פארזעצונג אויף פיידזש 5)

דער נייער בריעף פון רעמזי מעקדאנאלד צו דר. ווייצמאן

(וואס עס בלייבט איצט צו טאן, ווען מיר ווילען ווירקליך האבען ארץ־ישראל).

פון דר. צבי כהן

נאך די פיינליכע איבערלעבונגען וואס מיר האבען געהאט פון דעם „ווייסען פאפיער" און נאך די חדשים לאנגע פראטעסטען און פארהאנדלונגען, איז געקומען דער נייער בריעף פון מעקדאנאלד'ן צו דר. חיים ווייצמאן.

וועגען דעם דאזיגען בריעף זענען איצט פאראן געטיילטע מיינונגען אין לאגער פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע. פאראן אזעלכע, וואס זעהען אין איהם עפעס נייעס, פארשפרעכונגען, לויט וועלכע די ארבייט קאן ווייטער אנגעהן, און פאראן אנדערע וואס זעהען אין איהם גאר ניט.

אין אמת'ן געזאגט איז ווירקליך דער דאזיגער בריעף א מין בצפיחית בדבש, וואס דער רבי פון דער אלטער היים האט עס אונז בשום אופן ניט געקאנט ערקלעהרען. „בצפיחית" פלעגט ער טייטשען ווי א צפיחית, אבער וואס עס איז אזוינס א צפיחית האבען מיר ניט געוואוסט.

דער אמת וועגען דעם דאזיגען בריעף איז אז ער איז אזא שפיחית. ער איז א קונציג אנגעשריבענער היפלאמאטישער אקט. אויב איהר ווילט אריינקוקען אין איהם גוט און תוך שבתוך, ענטהאלט ער אפשר ניט מעהרווי דער „ווייסער פאפיער", אבער ער איז אנגעשריבען אזוי, אז ער קען אפנארען דאס אויג. יא, מעקדאנאלד האט זיך שוין אויסגעלערענט די קונץ. ער קאן שוין שרייבען א דיפלאמאטישען אקט, וואס זאל גאר ניט זאגען און מיינען זעהר פיעל. עס זעהט אויס ווי א שטייגער מעקדאנאלד וואלט געזאגט צו פאספיעלד'ן: דו ביזט טאקע א וואוילער קאלעגע, אן אלטער מחבר פון ספרים, אבער דאך א בטלן, אזא מין ווערקל (דעם ווייסען פאפיער) ווי דו האסט געשריבען, שרייבט מען ניט ווען מען זיצט אין א רעגירונגס־זאטעל, דאס קאן פאר גינגען צו שרייבען נאר א פריוואט־מענש, אבער ניט א מיניסטער. אט וועל איך דיר ווייזען, אז איך וועל אנשרייבען פונקט דאס זעלבע וואס דו האסט געשריבען, און וועל די אידען ניט געבען קיין שום גרעסערע פארשפרעכונגען, און זיי וועלען פון מיין שרייבען זיין העכסט צופרידען.

אט אזא רושם האט געמאכט אויף מיר דער בריעף פון מעקדאנאלד'ן צו דר. ווייצמאן, ווען איך האב איהם געלייענט. אבער ווען צוויי מענשען שרייבען איבער איין טעמע, מעגען זיי אפילו האבען איין און די זעלבע מיינונג וועגען דער פראגע, מוז דאך זייער שרייבען ארויסקומען אנדערש, ווייל איינער האט געוועהנליך

מעהר סימפאטיע צו דער זאך און דער צווייטער ניט אזוי פיעל. איינער מוז זיין מעהר אינטערעסירט, דער צווייטער וועניגער.

עס איז אהן א ספק אז מעקדאנאלד האט מעהר סימפאטיע פאר אונזער אידיאל ווי פאספיעלד, און דעריבער האט זיך די דאזיגע סימפאטיע אפגעשפיגעלט אין זיין שרייבען. דעריבער איז אויסגעקומען, אז דער בריעף פון מעקדאנאלד'ן ענטהאלט אין זיך מעהר סימפאטיע צו אונזער אידעאל ווי דאס שרייבען פון פאספיעלד'ן.

אבער פון דער אנדער זייט זענען פאראן אזעלכע ציוניסטען, וואס זעהען אין דעם בריעף ניט בלויז מעהר סימפאטיע, נאר אפילו אויך פיעל פארשפרעכונגען און קאנצעסיעס. און אנדערע געהען נאך אזוי ווייט אויסצוטייטשען דעם בריעף מיט דער ערקלערונג, אז אזוי ווי ער איז געשריבען געווארען נאך דעם ווייסען פאפיער, און אזוי ווי ער ענטהאלט אין זיך אן ערקלעהרונג און א פירוש אויף דעם ערשטען, האט ער ניט אנדערש געקענט זיין, און מוז דעריבער זיין אזוי געשריבען ווי ער איז. אבער באמת איז מען אין די ענגלישע רעגירונגס־קרייזען נאך בעסער געשטימט וועגען ארץ־ישראל.

אבער יעדענפאלס, אזא „פאפיער" צי אזא „פאפיער", מיט פייפערס וועט מען ארץ ישראל ניט אויפבויען, און נאך עפעס זעהען מיר, און דאס איז, אז אין דעם לעצטען פייפער שפיגעלט זיך אפ דער ווילען פון אלע ענגלישע קאבינעטען בנוגע ארץ־ישראל, אזוי אז מען קאן זאגען: אט איז ענגלאנדס שטעלונג צו ארץ־ישראל.

אונטערהאנדלונגען היינט, אונטערהאנדלונגען מארגען, ווייסע פאפירען, בריעף, טומעל און אויפרעגונג. וואס איז דער פועל יוצא? — דער בריעף פון מעקדאנאלד'ן. דאס איז ווי מען זאגט „פיינאל", ענדגילטיג! דאס לעצטע ווארט! ווען מען קוקט זיך גוט צו הערט מען אין דעם בריעף דעם עכא פון ערשטען קאבינעט ביז'ן לעצטען, בנוגע ארץ־ישראל. אלע האבען זיי אזוי גערעדט, אלע כמעט מיט דער זעלבער שפראך. אט אזוי רעדט צו אונז ענגלאנד, אזוי זאגט גרויס־בריטאניע. און ווי אזוי ענגלאנד האנדעלט בנוגע ארץ־ישראל ווייסען מיר אויך, אט אזוי ווי מיר זעהען עס אין ארץ ישראל אין פארלויף פון די גאנצע דרייצעהן יאהר. אט אזוי האנדעלט זי!

וואס וועט ווייטער זיין? — ווי אזוי דארפען מיר זיך באציהען צו דעם ענין?

עס איז קלאהר, אז מיר האבען פאר זיך נאר איין וועג און דאס איז דער וועג פון טהאטען. מעשים, מעשים און מעשים, דאס וואס מיר וועלען טאן דאס וועט זיין אונזערס.

פארלויפיג האלט נאך ניט די זאך אזוי שלעכט, אז מען זאל אונז ניט לאזען טאן. פארלויפיג קאן מען נאך אנגעהן מיט ארבייט וויפיעל נאר מיר ווילען אליין, און ווייל עס איז אזוי, ווייל מיר קאנען אנגעהן פארלויפיג מיט דער ארבייט, דארף מען טאן, און טאן שנעל, און טאן אלץ וואס מיר קאנען נאר טאן.

אונזערע חשבונות מיט דער ענגלישער רעגירונג זענען שוין קלאהר, מיר האבען אלץ שוין אפען. מיר ווייסען שוין וואו מיר שטעהען מיט איהר. עס איז איינגענטליך „לא חמימא ולא קרירא", ניט ווארים און ניט קאלט. די ענגלישע רעגירונג וועט אונז קיין באזונדערע הילף ניט געבען, אבער זי וועט אונז פאקטיש ניט איבעריג שטערען אין דער ארבייט, אויב מיר וועלען זיך איצט נעהמען צו טאן מיט א נייעם אימפעט, מיט פיעל ברען און באגייסטערונג, וועלען מיר האבען ארץ־ישראל.

אט דאס דארף מען געדענקען און האבען אין זינען איצט בסדר. דעריבער דארף מען זיך גלייך נעהמען צו טעטיגקייט.

די צייט פון די דעבאטען איז אריבער. די צייט פון רייד איז צו ענדע. לעבודה! — צו דער ארבייט, לאמיר טאן!

ווי זינגט מען עס אין ארץ־ישראל אין די ארבייטער קרייזען: „אם אין אני לי מי לי".

און געלויבט דארף ווערען דער ווייטער בליק פון די ארבייטער פיהרער אין ארץ־ישראל וועלכע האבען באלד ביים אנהויב פון טומעל ארום „ווייסען פאפיער" ערקלעהרט: מיר שרעקען זיך ניט אפ פון קיין שום רעגירונגס־פאפירען, מיר טוען ארבייט!

ארץ ישראל וועט אויסגעלייזט ווערען דורך ארבייט! ניט דורך פאפירען, מעגען זיי זיין די בעסטע, ניט דורך דיפלאמאטיע ניט דורך רעדעס נאר דורך ארבייט, טעטיגקייט.

ווען א איד לייזט אויס איין דונאם לאנד אין ארץ־ישראל טוט ער פאקטישע ארבייט, פיעל מעהר פון איינעם וואס קעמפט פאר ארץ־ישראל, מיט די שעהנסטע פראזען.

אט דעריבער דארף איצט זיין דאס אונזער ציעל: אויסלייזען ארץ ישראל.

אנגעהן מיט דער ארבייט!

די הויפט ארבייט דארף זיין: די נאציאנאל פאנד ארבייט, אוסישקינ'ס ווארט וואס ער האט געזאגט לעצטענס אין ניו יארק, אז די אויסלייזונג פון לאנד דארף זיין דער ערשטער חוב פון יעדען איד, דער ערשטער פונקט אין „אני מאמין" פון גאולת ארץ־ישראל, דארף אנערקענט ווערען פאר א הויפט אמת.

יעדער איד דארף אין איצטיגען מאמענט ווייזען דער ענגלישער רעגירונג, אז ער לייזט אויס ארץ ישראל בפועל ממש. ווער עס גיט דעם נאציאנאל פאנד בלויז אויף אויסלייזען איין דונאם לאנד טוט שוין די ארבייט. ווער עס טוט אזא קליינינקייט ווי פלאנצען איין בוים אין ארץ־ישראל וואס עס קאסט אין גאנצען איין דאלאר מיט פופציג סענט, לייזט שוין אויס ארץ־ישראל.

אט דאס דארף איצט טאן יעדער איד פאקטיש אליין, מיט די אייגענע הענט אויסלייזען ארץ־ישראל.

זאל דעריבער אוסישקינ'ס רוף געהערט ווערען אין אלע אידישע הייזער, און זאל עס ווערען איצט דער וואונש פון יעדען איד צו געבען אויף פורים א „משלח מנות צום אידישען פאלק.

א שלח מנות פון אויסלייזען א דונאם ערד (אדער עטליכע דונאם), א שלח מנות פון קויפען א בוים אין ארץ ישראל (אדער עטליכע בוימער), א שלח מנות פון איינשרייבען א נאמען פון איינעם וואס איז טייער (אדער זיך אליין) אין גאלדענעם בוך — פון אידישען פאלק.

אט די אלע איינשרייבונגען נעהען דירעקט אויף אויסצוקויפען דאס אידישע לאנד, און ווער זאל אויסלייזען דאס אידישע לאנד אויב ניט דאס אידישע פאלק?

דער בעסטער, שעהנסטער און קלוגסטער ענטפער פון אידישען פאלק צו דער ענגלישער רעגירונג, צו די חלוצים אין ארץ־ישראל און צום גאנצען אידישען פאלק דארף איצט זיין: — מעשים. עפעס טאן. יעדער איינער זאל עפעס טאן אין ארץ־ישראל, עפעס אויסלייזען.

יעדער איד דארף איצט אויסלייזען א שטיקעלע ארץ־ישראל פאר'ן אידישען פאלק.